

Oddelenie sťažností a petícií

Váš list číslo/zo dňa	Naše číslo 18/2019-pet.-1.17 60758/2019	Vybavuje/kontakt 59562604	Dátum 18. novembra 2019
-----------------------	---	------------------------------	----------------------------

Vec

Petícia „Za zachovanie životného prostredia“ na ulici Dolná kolónia vo Zvolene – oznámenie výsledku vybavenia petície

Ministerstvu životného prostredia Slovenskej republiky bol z Kancelárie predsedu vlády Slovenskej republiky doručený Váš podnet týkajúci sa problematiky potenciálneho zhoršenia životného prostredia a kvality bývania obyvateľov lokality Dolná kolónia vo Zvolene v dôsledku plánovaného investičného zámeru na realizáciu protipovodňových opatrení na toku Slatina zasahujúcich do povodia rieky Zolná. V podnete poukazujete na zbytočnosť úpravy toku Zolná z hľadiska ochrany pred storočnou vodou z dôvodov, že sa nerieši úsek rieky Zolná nad rkm 0,600, neberie sa do úvahy maximálna hladina vody za ostatných 70 rokov a zmena klimatických pomerov v okolí Zvolena. Uvádzate, že je málo pravdepodobné, že protipovodňové opatrenia na rieke Zolná v úsekoch stavebných objektov SO 06.2 a SO 06.3 zabránia povodňiam v prípade privalových dažďov a topenia snehu v povodí rieky Zolná. V závere uvádzate svoj návrh riešenia problematiky.

K podnetu bola priložená aj petícia s podpismi obyvateľov Dolnej kolónie vo Zvolene označená ako „Petícia za zachovanie životného prostredia“, v ktorej podpísané osoby vyjadrujú nesúhlas s realizáciou stavebných objektov SO 06.2 – OM č. 11 a SO 06.3 – OM č. 12 v rámci zámeru „Zvolen, protipovodňové opatrenia na toku Slatina“.

Konštatujeme, že petícia má charakter žiadosti, resp. návrhu. Pri jej vybavovaní sme postupovali podľa § 5 ods. 6 zákona č. 85/1990 Zb. o petičnom práve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o petičnom práve“). Na základe stanoviska sekcie vôd MŽP SR a Slovenského vodohospodárskeho podniku, š. p. Vám zasielame nasledovné stanovisko.

Slovenský vodohospodársky podnik, š. p., Odštepny závod Banská Bystrica (ďalej len „SVP, š. p.“), ako objednávateľ projektu, ponúkol Vám možnosť stretnúť sa a odborne prekonzultovať Vaše navrhované riešenia ako aj vysvetliť navrhované riešenie a zapracovaný

spôsob ochrany životného prostredia pri realizácii opatrení, prenesené do projektovej dokumentácie stavby „Zvolen, protipovodňové opatrenia na toku Slatina“. Ponuku na osobné prerokovanie projektu ste ku dňu 24. októbra 2019 nevyužili. Od času poslednej komunikácie SVP, š. p., s Vami boli vypracované ďalšie stupne projektovej dokumentácie - pre územné rozhodnutie DUR a pre stavebné povolenie DSP. Je potrebné uviesť, že hoci z odborného hľadiska nebolo možné v plnom rozsahu prijať Vami navrhované alternatívne riešenia, projekt neopomína vo svojom riešení ekologické cítenie obyvateľov Dolnej kolónie a myslí aj na nápravu – revitalizáciu miestneho lokálneho ekosystému.

K textu petície uvádzame, že účelom stavebných objektov SO 06.2 – OM (ochranný múrik) č. 11 a SO 06.3 – OM č. 12 na prítoku Slatiny – vodnom toku Zolná, je zabrániť vybreženiu tohto prítoku v blízkosti ústia do Slatiny v dôsledku spätného vzdutia, čo aj zabezpečia.

Projektované riešenie protipovodňových opatrení na tokoch Hron a Slatina v čase maximálnych storočných prietokov spôsobí vzdutie – vyrovnanie hladín na ich prítokoch - Kováčovský potok, Neresnica, Zolná, Pomiaslo. To znamená, že ak by sa na prítoku Slatiny – vodný tok Zolná, nevybudovali stavebné objekty SO 06.2 – OM (ochranný múrik) č. 11 a SO 06.3 – OM č. 12, došlo by k vybreženiu tohto prítoku (a ostatných prítokov) v blízkosti ústia do Slatiny, a to v dĺžke 490 metrov (OM č. 11) a 431 metrov (OM č. 12) po most, čo zodpovedá riečnemu kilometru toku Zolná 0,000 – 0,600. Ďalej by hrozilo zatopenie výrobných, skladových a opravárenských, školských, ubytovacích, obchodných aj trvalo obytných plôch, plôch určených územným plánom na zástavbu v prípade 100-ročnej povodne, s možnými technickými a ekonomickými škodami na verejnom a súkromnom majetku.

Vami navrhované riešenia (*1. Ponechať súčasný stav s tým, že treba odstrániť len choré stromy ..., 2. Vyčistiť brehy riečky, opraviť pôvodný kamenný obklad ...*) v tomto prípade majú len udržiavací charakter (udržiajú koryto prietoché bez nánosov a náletových porastov brániacich využiť súčasnú kapacitu koryta), čo zabezpečuje v rámci pravidelnej údržby správcu vodného toku podľa zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov. Na dosiahnutie ochrany pred storočnou vodou (resp. vzduťou zvýšenej hladiny zo Slatiny po vybudovaní ochranných línií) je len táto aktivita nepostačujúca. Ochranu obyvateľov Dolnej kolónie pred záplavou zo spätného vzdutia z vodného toku Slatina cez prítok Zolná možno docieľiť len zväčšením profilu koryta Zolnej protipovodňovými múrikmi.

Ako je uvedené vyššie, posudzované vybreženie pri storočnom prietoku na prítoku Slatiny – Zolnej, nie je v dôsledku neprevedenia privalových zrážok z povodia Zolnej, ale v dôsledku zvýšenej hladiny storočnej vody na toku Slatina a spätného vzdutia – vyrovnanie sa hladín v toku Zolná od jej ústia v dĺžke cca 490 metrov. To je zároveň odpoveďou a dôvodom, prečo nie je potrebná ďalšia úprava toku Zolná nad riečnym kilometrom 0,600. Plán manažmentu povodňového rizika identifikoval v meste Zvolen vodné toky Hron, Slatina, Neresnica a Zolná ako zdroje s potenciálne významným povodňovým rizikom - záplavy pri Q100. Pre lepšiu názornosť odporúčame zobrazenie danej situácie priamo na oficiálnych stránkach Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, kde na adrese: <https://www.minzp.sk/oblasti/voda/ochrana-pred-povodnami/manazment-povodnovych-rizik/povodnove-mapy.html> sú zverejnené mapy povodňového ohrozenia a mapy povodňového rizika vodných tokov Slovenska. Vo Vašom prípade je to konkrétne mapový list Slatina - 36-32-18.

Pre potreby posúdenia zmeny hladinového režimu v koryte toku Slatina a toku Zolná boli spracované hydrotechnické výpočty. Hladiny boli vypočítané pre stav po navrhovaných úpravách. Hladiny pred úpravami boli súčasťou Máp povodňového rizika a Máp povodňového ohrozenia.

Výpočet priebehu hladín bol realizovaný pomocou programu HYDROCHECK pre výpočet rovnomerného a nerovnomerného ustáleného prúdenia v neprizmatickom toku. Základom programu je jednorozmerný matematický model ustáleného prúdenia v kanáloch a prirodzených korytách. Výpočet priebehu hladín vychádzal z geodetického výškopisného a polohopisného zamerania záujmového územia pozdĺž tokov Slatina a Zolná, výškového zamerania priečných profilov, ďalej z hydrologických údajov (o prietokoch, ktoré platia pre prirodzený režim odtoku a podľa STN 75 1400) na toku Hron, Slatina a Zolná, ktoré poskytol Slovenský hydrometeorologický ústav, Banská Bystrica.

V súčasnej dobe pre stavbu „Zvolen, protipovodňové opatrenia na toku Slatina“ je spracovaná projektová dokumentácia v stupňoch DUR a DSP. SVP, š. p. požiadala príslušný stavebný úrad o vydanie rozhodnutia o umiestnení stavby (územné rozhodnutie). V súčasnosti prebieha územné konanie na príslušnom stavebnom úrade – mesto Zvole.

V ďalších stupňoch projektových dokumentácií budú realizované navrhnuté Opatrenia na zmiernenie nepriaznivých vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie, uvedené v kapitole IV.10. zámeru navrhovanej činnosti. Z týchto Opatrení uvedených v bode IV.10.1. sa toku Zolná týkajú nasledovné body:

a) „Zlepšiť prístup obyvateľov Dolnej kolónie do nimi udržiavaných brehových lokalít, napr. prísypmi múrika alebo schodíkmi“

- Táto podmienka je zapracovaná formou žiarovo zinkovaných vidlicových schodov na 15 miestach pred rodinnými domami, zabudovaných do tela ochranných múrikov pri betonáži. Nakoľko prevýšenie múrikov je pomerne malé (cca 0,5 – 0,7 m, max. do 1,0m), vidlicové schody osadené obojstranne sú bezpečnou formou prekonania múrikov obyvateľmi.

b) „Zlepšiť ich budúcu znehodnotenú optickú izoláciu od opravárenského areálu ŽOS náhradnými výsadbami drevín na vodohospodársky prípustných miestach“

- Táto požiadavka je zohľadnená v samostatnom stavebnom objekte Sadové úpravy projektovej dokumentácie DSP.

c) „Sprístupniť novozregulované koryto „mäkkými“ tvarovými úpravami a nezávadnými výsadbami - funkčne nahradiť hlbokovodné aj plytkovodné biotopy koryta s cieľom prežitia vodných organizmov, funkčne nahradiť aj biotopy štrkových a vysokobylinných riečnych lavíc a biotopy sprievodných drevinových porastov (aj kvôli obnove biotopov rýb, vtáctva a semiakvatických živočíchov v lokálnom biokoridore Zolnej)“

- Revitalizačný projekt toku Zolná je detailne spracovaný v stupni DRS (dokumentácia pre realizáciu stavby). Návrh revitalizačných opatrení reflektuje návrhy RNDr. Drugu na úpravy priečného aj pozdĺžneho profilu toku. Úprava spočíva vo vytvorení kynety sústredujúcej nízkovodné prietoky do meandrovitého koryta, vytvoreného v dne prizmaticky upraveného koryta toku Zolná. Úpravou teda nevznikne „betónový kanál“, ale vytvorí sa meandrujúci tvar pripomínajúci prirodzený tok. Zároveň prehĺbená stredová kyneta zabezpečí, aby aj v čase sucha a nízkych prietokov bola v koryte dostatočná hladina pre vodné živočíchov. Ako kompenzácia odstránenia zelene z pravého brehu toku Zolná sú v rámci revitalizačných opatrení navrhnuté vysadiť vodné rastliny (byliny, nie dreviny) - pobrežné a bahenné. Detailné riešenie bude predmetom ďalších stupňov PD. Vysadený bude úsek 2 x 400 m (oba brehy) v strednej vzdialenosti rastlín 1 m, spolu 800 ks vlhkomilných bylín.

d) „Nenavrhovať rozširovanie koryta a likvidáciu pravobrežných brehových porastov Zolnej od rkm 0,540 po rkm 0,590, kde je možné nechať rozliať povodňový prietok na široké nevyužívané trávne plochy medzi Zolnou a protipovodňovým múrikom OM č. 11“

- Táto požiadavka je v stupni DSP premietnutá a je rešpektovaná. Pravý breh od staničenia 0,540 vyššie je ponechaný v pôvodnom tvare.

Vzhľadom k tomu, že po realizácii povodňového múrika zostane medzi ním a jestvujúcou asfaltovou cestou zelený pás miestami len šírky 2 m, nie je možné vysadiť opätovne smrek pichľavý, ktorý má široko rozprestretý plytký koreňový systém. Ako optimálny druh bola zvolená jelša sivá. Je zároveň vhodná aj ako uličné stromoradie, nakoľko koruna sa nerozrastá do šírky ani nedosahuje veľkú výšku. Jelša sivá (*Alnus incana* – 38 ks, obvod kmeňa 12-14 cm) je navrhnutá na ľavom brehu toku Zolná medzi rkm 0,15 - 0,55. Tento úsek je ako jediný zároveň zeleňou obytnej zóny - je náhradou vyrúbaného uličného stromoradia smreka pichľavého (*Picea pungens*).

Z krov bol pre výsadbu zvolený výhradne (z priestorových dôvodov) brečtan popínavý (*Hedera helix* – 860 ks), ktorý sa vysadí na ľavom brehu Slatiny k päte protipovodňového múrika, z jeho návodnej strany. Táto strana je dôležitá jednak pre zásobovanie koreňov vlhcou a jednak pre jej severnú orientáciu (drevina vyžaduje tienistú stranu). Brečtan ako stálezelená drevina plní významnú funkciu maskovacej zelene - po niekoľkých rokoch opticky rozčlení a prekryje betónovú konštrukciu, takže táto nebude pohľadovo vnímaná ani z protiahlého brehu. Maskovacia funkcia bude plniť brečtan aj na ľavom brehu Zolnej, kde je navrhnutá výsadba z jeho vzdušnej strany od ulice Dolná kolónia. Na niektorých domoch v predmetnej lokalite je brečtan už použitý, takže vhodne zapadne do prostredia. Výsadba rastlín je technologicky navrhnutá v súlade s ustanoveniami normy STN 83 7016 Rastliny a ich výsadba.

SVP, š. p. citlivo reaguje na ekologický aspekt projektu, čo sa odráža v jeho časti Sadbové úpravy, kde naplňa požiadavky environmentalistov, vznesené k zámeru projektu a rozhodnutia okresného úradu, odboru starostlivosti o životné prostredie. Nezrealizovaním protipovodňovej ochrany na toku Zolná v časti Dolná kolónia by bola narušená komplexnosť pripravovaného projektu protipovodňovej ochrany a bol by priamym ohrozením majetku a zdravia občanov žijúci v lokalite Dolná kolónia. Na základe skutočností uvedených v tomto oznámení považujeme nutnosť realizácie ochranných múrikov na toku Zolná za dostatočne vysvetlenú a Vašu petíciu týmto za vybavenú.

S pozdravom

Ing. Zuzana Domsitzová
vedúca oddelenia